

Grundläggande förrådshantering

Syfte

Att säkerställa att desinfekterat (tidigare kallat höggradigt rent), fabriksrent och sterilt material bibehåller renhetsgraden ända tills det används hos patienten inom vård och omsorg.

Omfattning

Gäller för hälso- och sjukvården och kommunal vård och omsorg i Region Norrbotten.

Ansvar

Ansvarig chef på respektive enhet bär ansvar för att rutinen följs av alla medarbetare. Kännedom om materialhantering och denna manual ska ingå i enhetens introduktion av personal

Bakgrund

Medicintekniska produkter innefattar produkter som används av alla inom hälso- och sjukvård. Det är viktigt att en medicinteknisk produkt behåller sin specificerade mikrobiella renhetsgrad ända fram till dess att produkten används. Dessa produkter ska i regel vara förpackade enskilt i produktförpackning, i avdelningsförpackning eller samförpackning eller förvaras på annat sätt som bibehåller dess specificerade renhetsgrad fram till dess att de används. Medicintekniska produkter med krav på mikrobiell renhet delas in i huvudgrupperna sterila, desinfekterade och rena produkter.

Terminologi

Aseptiskt: innebär att produkter som genomgått desinfektion och fabriksrena engångsprodukter, förvaras och hanteras så att renhetsgraden behålls hela vägen fram till användning hos patient.

Desinfekterat: Flegångsmaterial som är rengjort och desinfekterat i en diskdesinfektor, till exempel rondskålar instrument och spekulum.

Fabriksrent engångsmaterial: Tillverkade i kontrollerad miljö, till exempel icke sterila kompresser och förbands-material.

Sterilt material: Till exempel sterila kompresser, sterilt omläggingsmaterial, sprutor, spetsar, kanyler, material för blodprovstagning och instrument som steriliserats.

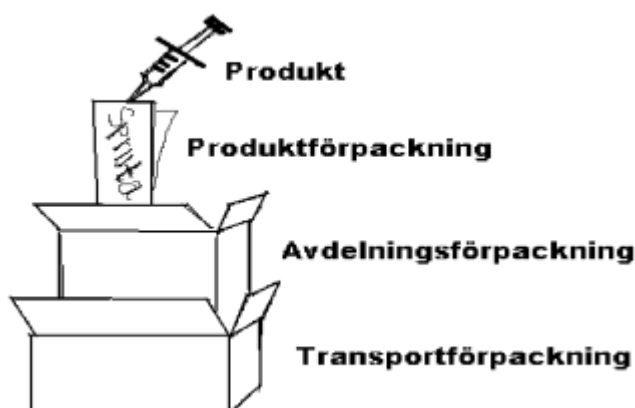
Förpackningstyper

För att medicintekniska produkter ska bibehålla sin renhetsgrad ända fram till användning förpackas de i flera förpackningar

Definitioner

- **Transportförpackning** är en samlande förpackning och ska alltid betraktas som smutsig. Den skyddar mot smuts, damm och sporer under transport av avdelningsförpackningar med samma produktinnehåll. Transportförpackningar får inte tas in i något förråd eller in på enheten och arbetskläderna bör skyddas med ett plastförkläde vid upppackning.

- **Avdelningsförpackning** ska alltid betraktas som ren och är en samlande och skyddande förpackning för enskilda produktförpackningar av samma slag.
- **Produktförpackning** ska alltid betraktas som ren och är en skyddande förpackning för den enskilda produkten. Den ska öppnas i direkt anslutning till när produkten ska användas.

Lokaler och förrådens utformning

Förråden ska vara ändamålsenliga för det material som förvaras där. Lagerhållning ska ske i en kontrollerad miljö, detta innebär att temperatur och luftfuktighet ska registreras och dokumenteras kontinuerligt. Om det inte registreras automatiskt rekommenderas dagliga mätningar och dokumentation av dessa. Om eventuella fönster finns ska de inte vara öppningsbara, försedda med solskydd och fönsterbräddor bör undvikas. Om öppen hyllställning används ska nedersta hyllplanet vara minst 45 cm från golv och tak samt 5 cm från vägg och skyddas med hel bottenplatta.

Öppnande och avemballering av transportförpackningar

- Ska ske utanför det stängda förrådsrummet, helst i separat avemballeringsrum med tillgång till handfat med tillhörande utrustning.
- Transportförpackningen ska kontrolleras, den skall vara helt torr och för ögat ren.
- Helst arbeta i par där en person tar hand om transportförpackningen och den andra avdelningsförpackningen.
- Uttaget av avdelningsförpackningen ska ske på ett säkert sätt för att inte kontaminera den.

Lagerhållning och hantering

Förvaring ska ske i förrådsrum på hyllor, skåp och i stängda lådor. Förrådsutrymmen ska vara försett med utrustning för handdesinfektion och händerna ska desinfekteras innan hantering av rent material.

Symbolers betydelse (se bilaga).

- Förråden ska vara överskådliga och rymliga så att materialet kan förvaras i sin avdelningsförpackning. Produktförpackningen ska om möjligt inte vidröras annat än i samband med transporten till patienten/undersökningen.
- Sterila och desinfekterade produkter ska förvaras på hyllor eller i skåp i rum med stängd dörr som inte är genomgångsrum. Material får inte försvaras på golvet.
- Sterila och desinfekterade produkter ska förvaras i sin avdelningsförpackning för att minska risken för förorening och för att säkerställa leverantörens märkning för bland annat hållbarhetstid.
- Produkter av olika renhetsgrad ska förvaras åtskilda. Om de måste förvaras i samma skåp placeras material av högre renhetsgrad på hylla ovanför material av lägre renhetsgrad. Och i lådor förvaras produkter med olika renhetsgrader i separata lådor.
- Om produkt lämnat avdelningsförpackningen säkerställs inte längre tillverkarens åtgärder för bevarande av sterilitet och datummärkningen på produktförpackningen kan därför inte tillämpas.
- Avdelnings- och produktförpackningar ska förvaras så att de är skyddade från damm, fukt, solljus och stora temperaturväxlingar.
- Det ska finnas ett rapporterings- och märkningssystem så att produkter lätt kan spåras och eventuellt återkallas. Produkt som tas ut från förrådet ska vara torr, hel och för ögat synligt ren.
- Produkter som tagits ut från förråd till patientbehandling ska INTE föras tillbaka till förrådet
- I anslutning till förråd ska det finnas möjlighet att desinficera händer och desinfektera orena ytor.
- Rutiner för rengöring/desinfektion av utrymmet ska finnas.

Hållbarhet på produkter

- Avdelningsförpackning i avsett förråd gäller hållbarhetstid enligt leverantören.
- Vid förvaring i avdelningsförpackning utanför avsett förråd bör produkterna förbrukas inom en vecka.
- Produktförpackning förvarad i sin ursprungliga avdelningsförpackning i avsett förråd gäller hållbarhetstid enligt leverantören.
- Produktförpackning tagen ur avdelningsförpackning har en kortare hållbarhetstid och bör förbrukas inom ett dygn.

Påfyllning av förråd

- All påfyllning/omplacering sker med desinficerade, torra händer.
- Kontrollera vid upppackningen att alla förpackningar är hela och rena. I skadade förpackningar kan inte renheten garanteras.
- Berör produktförpackningar och höggradigt rena produkter så lite som möjligt. Det förkortar livslängden på produkten.

- Förrådet ska vara så organiserat att det äldsta materialet tas först och de nyaste tas sist.
- Hållbarhetsdatum kontrolleras kontinuerligt så att utgångsdatum inte överstigs. Om hållbarheten håller på att gå ut uppmärksammas det.
- Materialet förvaras i avdelningsförpackning. Om materialet måste placeras utanför avdelningsförpackning ska det finnas ett system för att identifiera utgångsdatum och batchnummer.
- Desinfekterat gods ska förvaras dammfritt och så glesat att det inte onödigt berörs. Oanvänt flergångsmaterial som är desinfekterat ska desinfekteras en gång/vecka.

Uttag av material

- Allt uttag sker med desinficerade, torra händer.
- Materialet tas från rätt håll så det äldsta tas först.
- Utgångsdatum kontrolleras på produkten.
- Transporten av materialet till patienten ska ske på ett hygieniskt sätt genom att använda bricka/rondskål/vagn.
- Öppnade produktförpackningar som tagits ut från förråd ska INTE föras tillbaka till förrådet

Städning

- Hyllor torkas rena i samband med påfyllning dock minst en gång i månaden. Använd alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid. Hyllan ska vara torr innan nytt material placeras där.
- Tagytor som dörrhandtag och handtag till utdragbara lådor torkas rent minst en gång i veckan.
- Golv städas dagligen vid aktivitet i lokal.

Närförråd

Till exempel vagnar, plastlådor, väskor eller skåp i lokaler, där en mindre mängd produkter förvaras för att underlätta det dagliga arbetet. **Om möjligt undvik små närförråd på vagnar, korgar eller brickor.**

Risken för att materialet blir förorenat ökar om det förvaras på vådrummet, om det transporteras, om det förvaras i genomgångsrum och om det förvaras utanför sin avdelningsförpackning. Därför ställs höga krav på ordning, rengöring och hantering vid förvaring av material i närförråd.

- Produkter i närförrådet ska inte överstiga en veckas behov.
- Låt materialet ligga i avdelningsförpackning med locket kvar för återförslutning.
- Vid förvaring i avdelningsförpackning utanför avsett förråd bör produkterna förbrukas inom en vecka.

- Produkter som förvaras utanför avdelningsförpackning bör förbrukas inom ett dygn.
- Material och ytor som används för förvaring ska tåla regelbunden rengöring/desinfektion.
- Rutin för rengöring/desinfektion av närförråd ska finnas och rengörs/desinfekteras alltid vid påfyllning.
- Väskor som används vid besök i patientens bostad där medicintekniska produkter där utrustning förvaras, bör vara avtorkningsbara och tåla ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensider) eller vara tvättbara i 60°C.
- Överblivna engångsprodukter kasseras efter användning och flergångsprodukter och utrustning som kan återanvändas ska rengöras/desinfekteras innan de återförs till förråd/närförråd eller används hos annan patient.
- Material som inte kan rengöras direkt, förvaras separat från rent material tills rengöring och desinfektion är utförd.

Förvaring i patienters rum/bostad

I patientens rum/bostad kan förvaring av patientbundet material ske i skåp, lådor eller i plastlåda med lock. Produkter förvaras i största möjliga mån i sin avdelnings- eller produktförpackning. Handdesinfektionsmedel ska finnas tillgängligt och händerna ska desinfekteras innan hantering av material och utrustning. Engångsprodukter som varit i en patients rum/bostad ska kasseras och får inte återföras till förråd eller användas till annan patient.

Transport av medicintekniska produkter

Avdelnings- och produktförpackningarnas renhetsgrad ska bevaras vid transport från förråd fram till användning hos patient. Som transportförpackning kan en ren oanvänd försluten plastpåse eller plastlåda med lock användas. Vid återanvändning av transportlådor för flergångsbruk ska dessa vara rengjorda och desinfekterade. Använd alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid. Vid transport av hjälpmedel ska renhetsgraden bevaras från förråd fram till användning hos patient. Hjälpmedel som använts av patient ska desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid innan service och transport

Referenser

[BOV – Bygghälsa och Vårdhygien](#)

SIS-TR 57:2020 - Handbok för grundläggande rekommendationer för lagerhållning, hantering och transport av sterila medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvård, tandvård och djursjukvård

[Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](#)

Bilaga

Symboler

 <p>Tillverkaren intygar att produkten har en säker funktion då den används som tillverkaren föreskriver Behöver inte ha genomgått extern kontroll för kvalitet och prestanda. <u>Om produkten används på ett annat sätt än det tillverkaren anger blir det en egentillverkad produkt, och arbetsgivaren/personen har ansvaret att den är säker</u></p>	 <p>Tillverkare Namn och adress på ansvarig tillverkare</p>
 <ul style="list-style-type: none"> • Tillverkningsdatum • Artikelnummer /referens 	 <ul style="list-style-type: none"> • Utgångsdatum • Sista förbrukningsdag
 <ul style="list-style-type: none"> • Artikelnummer / referens 	 <ul style="list-style-type: none"> • Lot/Batch
 <ul style="list-style-type: none"> • Får ej återsteriliseras 	 <ul style="list-style-type: none"> • Återanvänd ej
 <ul style="list-style-type: none"> • Osteril 	 <ul style="list-style-type: none"> • Får ej användas om förpackningen är skadad/bruten